

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сант.

КРУШНИ РАЗГОВОРИ

ПРЕДЛОГ О МИРУ И ДОСТОЈАН ОДГОВОР

На ноту председника Сједињених Америчких Држава о потреби прецизирања услова зараћених страна за евентуално закључење мира, први је и преко сваког очекивања брзо, послао свој одговор кајзер Виљем. Он је, преко свог верног доглавника, известио председника Вилсона, да је царска влада примила, у пријатељском духу, племенити предлог председника Сједињених Држава, коме је циљ да створи основе за припрему трајног мира. У продужењу одговора, где се говори о ономе што је главно у ноти председника Вилсона, кајзер Виљем истиче, да царска влада сматра да је најбоље средство за постигнуће тога циља *неодложни* почетак измене мисли. Остајући при својој изјави од 12. децембра, којом је нудила почетак преговора о миру, царска влада има част да предложи сазив *без одлагања* једне конференције представника зараћених земаља на неутралном земљишту. Па онда наставља: »Немачка влада сматра, да се велики циљ избегавања нових ратова може постићи пошто се заврши овај рат.«

О побудама и тенденцији предлога Немачке и њених савезница за закључење мира било је у јавности доста говора. Предлог је потекао из страха од продужења рата, а у уверењу да је, за такав случај, немогуће спречити катастрофу. Немачкој је потребно, да сада, кад јој прилике изгледају најповољније, и под силним утицајем рачунског предвиђања о извесности погоршања положаја и коначног слома свог, дође до што повољнијег мира. Политички фактори и јавност у земаљама Сила из Споразума правилно су оценили корак Немачке и најенергичније одбили од себе и саму помисао на закључење мира у садашњим приликама. Али је несумњиво најсилнији одговор, и на предлог Немачке и њених савезница, и на ноту председника Вилсо-

на, па и на сваки други покушај сличне врсте, дао Цар свију Руса, Никола Други, у својој знаменитој наредби војсци и флоти.

Пошто је констатовао, да се снаге непријатељске исцрпљују, а снага Русије и њених храбрих Савезница расте непрекидно, Цар Никола вели у Својој наредби: »Немачка осећа, да се приближује час њеног коначног пораза и казне повреда права. И, као што је изненада објавила рат својим суседима, када су њене снаге биле надмоћније, тако она сада, осећајући своје слабљење, предлаже преговоре о миру са савезничким Силама, које су се *неравнојакно* удружиле против ње. Сасвим је појмљиво, што она жели преговоре о миру пре но што њена слабост постане сувише јасна и пре но што губитак њене војне снаге постане дефинитиван. Истовремено, она се жури да припреми јавно мишљење и диже ларму односно снаге своје војске.....«

»Али, — наставља Цар Никола у Својој наредби — Француска и Русија, које сада имају на својој страни моћну Енглеску и племениту Италију, хоће да отпочну преговоре о миру онда, када буду то сматрале за подесно по своје интересе«. А када ће то бити? Наредба војсци и флоти јасно истиче и у томе не оставља никакве сумње. »Ја не сумњам — вели Цар војсци и флоти, — да ће сви верни синови Свете Русије бити прожети идејом, да се мир не може дати *непријатељу по његову повлачењу са наших граница, а ћ само онда, када, коначно сломљен, буде дао нама и наших верних Савезницима чврсте доказе, да се његов подли намера неће моћи више поновити, и поуздане гаранције, да ће ресанктовати своје обавезе«. Досадашњи рад и жртве „не доцртају — вели се на другом месту — чак ни помисао на један мир пре коначне победе над непријатељем...“ И онда са задивљавајућим поуздањем, са поуздањем које*

нам душу крепи и од кога ће се језовито трести наши непријатељи, Цар свију Руса довикује: *„Ми смо сигурни у победу!“*

Ова наредба Цара Николе одјекнуће широм целог света. Она представља најбољи одговор на немачки предлог о миру. Она, уједно, унапред онемогућава свако посредовање са стране.

Интересантно је, што се наредба Цара Николе у једном свом делу потпуно подудара с одговором Немачке на ноту председника Вилсона. И наредба Цара Николе и одговор кајзера Виљема слажу се у једној констатацији: *„да се велики циљ избегавања нових ратова — како Виљем у свом одговору каже — може постићи пошто се за-*

врши овај рат.« Само се разлиже у томе, кад и под каквим условима треба сматрати да је рат завршен. Док кајзер Виљем предлаже *„неодложни почетак измене мисли, — дакле не свршавање, него прекидање рата, дотле Цар Никола истиче потребу, да се рат безусловно води до његовог свршетка, док се не извојује коначна победа над непријатељем.“*

У томе разлижењу лежи сва тежина питања о миру. Наши моћни Савезници, свесни своје снаге и немачке малаксалости и уверени у своју коначну победу, неће да приме мир, из руку Немачке, већ хоће да га по сваку цену добију оружјем — и за себе и за Немачку.

ника и грађана српских — прешли су на убиства. Стари и опробани борац за српско име у томе крају Мицко Ристић, председник општине Карбуначке први је био жртва ових зликоваца. Њега су ови разбојници по неком свом методу, који само дивљацима прави задовољство — јавно пред грађанством у мачији заклали. Софронија Јелића и Блажу Кикадиновића — одвели су под изговором интервјуирања, али очевидна причају да су код Зајпа оба убијени. Дамчету Крушевљанину Таји заклали су двоје деце, што им није одређеног дана откуп положило — тек што је ово учинио спасао је себе и осталу децу. Породице заосталих наших чиновника страшно су малтретирали, а нарочито Гвоздениа Грујића учитеља и Станка Дмитријевића трговца. Жене и децу вменованех по пет дана без хлеба и воде држали су под стражом на отвореном пољу, где су од хладноће и глади страшне муке пропатили, а нарочито деца, којих је било испод пет година.

Да би своју главу спасли платили су овим разбојницима, који новац деле са преставницима политичких и војних власти и то: Раста Букрић 150 наполеона, Стерја Ловрић 100 наполеона, Мисаил Дуковић 50 наполеона, Стојко Ђорђевић 100 наполеона, Стерја Ђорђевић 150 наполеона и Захарије Јовановић 50 наполеона. Митрополит Козма који је одмах из Бугарске дошао — ударио разрез по црквама и манастирима. Кажу да је његова *„смиреност“* око 20 000 лева на тај начин *„зарадио.“* И зар је онда чудо што њихови чиновници, које Такев назива *„робајашима“* — дижу и плачкају — кад им то и митроносни главе чине?

Ђ.

ПОД БУГАРСКИМ ЈАРМОМ

ХВЛ

Страдање Пореча и погубију првака извели смо у чланцима *„Крвави режим“*. Више се нема шта рећи, сем да се допуни крвави списак са новим жртвама, којих тамо свакодневно има. За Пореч се може рећи да је пропао. Сви су му прваци побијени; свештеници и учитељи такође. Куће и имања опљачкани па огњем уништени. Читава су села поплаћена. Из Доњег Пореча највише су страдала села. Грешница, Брод, Слатива, Тополница, Крушје, Томино Село и Манастирац. Горњи Пореч готово је са земљом срањен. Четрнајест села у Горњем Поречу је spalено и становништво се сада погулурама и пећинама крије, јер се немају где склонити. Глад сатире онај остатак становништва коме се не може помоћи. Они која су сретним случајем отуд умакли причају страхоте. Четвори бугарске чете крстаре по Поречу. Оне суде и пресуђују. Српски начелник који седи у Броду не узима никаква учешћа у ма каквим административним пословима, сем што са својим органима прикупља насиљно од народа порез.

Те чете хране сељаке. За њих мора бити хлеба па ма шта било. Јованче војвода из Локвице, предводи све разбојнице. Он је све и свеја тамо. Полиције и жандарма нема, а тако исто на војске бугарске. Што Јованче пресуди то је пресуђено; нема се коме више жалити. Док је био жив, митрополит Козма долазио је из Кичева у поречки манастир, али

су то били црни и тешки дани за Пореч. Тај зликовац у мантији био је окружен четом разбојника и по његовој наредби су прваци убијани. Његова се свака жеља испуњавала, а она је била што више крви српске испити.

Он је учинио те се из Велеса вратила једна група од 150 поречана, који су све пробрани прваци били и које су у Бугарској требали интервјуирати, али овај зао дух поречки, то не даде, већ посла своје бандите, те их у четири групе подели и све до једног поклаше. Та су клана извршена по групама, и то: у Дервишиној ниви на путу између Дебришта и Брода, у Сланштици (сл. река) у Текинском бунару близу Брода и у близини села Сланског. Породице оних који су се испред војка бугарског уклонили — по гатворима гладне и голе са децом месецима су држали.

Жене још живих мужева на силно су преудавале остављајући децу да умру без родитеља. Једном речју такав је зулум, да га Поречани — који су у истини највише од разбојника турских пропатили — не памте Кичево није изостало иза других вароши и оно је претрпело, као и сва друга места.

Онако, као што је војвода Јованче по Поречу *„делио правду“* у име унутрашње организације тако је исто и војвода Стојан Спиров — то у Кичеву и око њених вршио. Тридесет до зуба наоружаних зликоваца отацели су са пречишћавањем становништва. Пошто су по уобичајеном реду опљачкали станове чинов-

ОДГОВОР САВЕЗНИКА

Поводом предлога о миру

Лондон, 17. децембра

»Дејли Мељ« пише, да је текст одговора Савезника на немачку ноту састављен у Паризу и да је већ одобрен од свих заинтересованих влада. Ускоро ће се предати председнику Вилсону, који ће га доставити централним државама и њиховим савезницима.

Ова нота доказаће зараћенима, као и неутралнима, да нема никакве наде, да ће се Савезници одрећи победе, већ у основи задобивене, ради једног мира, који ће бити само немачки мир, све

НАСТАВКА
ВОЈНА СНАГА
НЕМАЧКЕ
БУДЕ СЛОМЉЕНА.
НОТА, КОЈУ СУ САВЕЗНИЦИ
НАМЕРНИ ПОСЛАТИ ИЗ
ЛАЖЕ ЈАСНО, ЗАШТО СЕ МИ
БОРИМО. ОНА ОПИСУЈЕ РЕ-
ЖИМ НАСИЉА ЗАВЕДЕН ОД
НЕМАЧКЕ И ИСТИЧЕ ДА СЕ
ТАКВОМ ПРИТИСКУ МОЖЕ У-
ЧИНТИ КРАЈ ЗА УВЕК САМО
АКО СЕ УСПЕЈУ ДОБИТИ ГА-
РАНТИЈЕ ПРОШЛОСТИ, КОЈЕ
СУ БИЛЕ САМО НА ХАРТИЈИ.
«Дејли Меџ» додаје, да
се једини разлог закаш-
њења предаје ноте састо-
ји у материјалној тешко-
ћи, која потиче отуда,
што су десет влада има-
ле да се сложе о форми
и изразима ноте тако да
је она могла дати тачну
идеју њихових гледишта
и њихове политике.

ГРЧКА ШТАМПА

„Неологос“: Немачка и Грчка.

Грчка не би могла примити великодушност Немачке чак и кад би Бетман Холвег био искрен кад је говорио о Грчкој, и чак кад би и после рата остала у снази немачка обећања која су иначе свуда била погажена, те не би Грчка ништа изгубила него би се шта више и увећала. Јер би она увек била слабија од Бугарске и Грчкој би се у вазалну државу Турци. Оно што је некад кроз свој «Кирик» развијао Венизелос уред Атине, то и данас долази на дневни ред.

Велико питање за Грчку није њено увећање, — јер ако се одржи једна снажна балканска равнотежа, то ће увећање неминовно настати због животне способности грчке расе, због њене надмоћности над њеним балканским супарницима, и због њеног историјског позива.

Најопакије питање за Грчку расу јесте да нени супарници остану у стању у коме су се налазили на крају балканског рата. Народна надмоћност и скупљање целог грчког народа под једну заставу достојну имена овог народа, само је питање времена. И са тог гледишта посматрано, грчко се питање не може задовољити трагичним и позоришним увацима Бетмана Холвега о Грчкој.

Канцелар немачке царевине изгледа да гледа на Грчку као на жив археолошки музеј, и у прву

је кад тражи да сваке скриве капку кад говори о Грчкој. Али ако странцима уживамо поштовање само због врлина наших предака и због великих дела наше три хиљадугодишње историје, за нас је највеће задовољење (сатисфакција) да се одржи онај југ Европе који су наши претци били створили онако како су замислили они који су постигли да се Грчка рашири толико да у себи обухвата све Елиниство, тако да оно не мисли више на спољашњег непријатеља, већ да приступи великим фалосовским и историјским проблемима и да се уздигне на висину до које није доспела друга цивилизација.

Али Бетман Холвег не скида капку пред Елиниством, овом великом цивилизаторском силом на Истоку, он скида капку само пред једном тиранизованом Грчком која потчињена олигархији има дрскости да сматра да не постоји више јавно мишљење, општинама и пијанца старих Грка, које су установе биле претече данашњег уставног режима. Јер да је поштована идеја Елинизма, да је се збила дивна величина мајке цивилизације, Немачка се не би у дружила с онима која данас све чине да би са њихова земљишта нестала једна предузимљива раса да би побугарили или потурчили чисто грчке земље.

Грчка више воли да води ратове сличне онима које је толико година водила и да се наметне као што се наметнула пре три године. Ако би и међу Силама из Споразума било неких које би се полакомиле за грчким земљама, Грчка има непоколебљиво уверење да већина између њих неће допустити уништење народног наследства, нити да ће бити погажен принцип ради кога се дамас боре, а то је догма о народној стими. (Број 72).

Пол Луј

ОДЛУЧНОСТ РУСИЈЕ

Наредба генерала Руског

Петроград, 17. децембра.
Генерал Руски, врховни командант северних руских армија упутио је својим трупама следећу наредбу:

«Цела Русија изјаснила се једнодушно против предлога о миру, које нам је непријатељ учинио и у томе је она потпуно

сложна са нашим храбрим Савезницима и са сваком од вас, моји храбри војници.

«Предлог мира, учињен нам од непријатеља јесте лажан и подмукао маневар. Не верујемо му, и верни вољи нашег узвишеног шефа борићемо се храбро и са самоодрицањем до коначне победе, без које је прави мир немогућ. Ова борба за нас је света дужност према отаџбини.»

ЦАРЕВА НАРЕДБА

Коментар лондонског „Тајмса“

Лондон, 17. децембра

«Тајмс» коментаришући наредбу руског цара својим трупама поводом маневра који Немачка чини за мир каже: «Иако Савезници задовољавају са одговором Немачкој, код њих нема ни трунке сумње што се тиче природе

њиховог одговора. Јасно је да ће они тражити накнаде гаранције услов sine qua non за преговоре о миру.

Наредба коју је руски цар упутио својим трупама показује да он цени, као и његови савезници, тај услов као врло важан. Савезницима припада — рекао је он да одреде час закључења мира. Пољска треба да се ослободи руске аспирације на Цариград и Мореуае морају бити задовољене.

Немогуће је отаџбини са преговорима све док се Белгија, Србија, велики део Француске, Румуније и Русије, напале под непријатељем. Повраћање и накнаде морају претходити не само миру него и сваком преговору о миру. Проблем гаранција је тежи и компликованији али је прирета солупије врло јасно значење у царској наредби. Под гаранцијом треба разумети не што стварно а не просто парче хартаје без вредности. Треба уништити за увек руски милитаризам.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Са солунског фронта

— француски коминике —

Солун, 17. децембра

У току јучерашњег дана Савезници су бомбардовали непријатељске одбранбене организације близу Маџукова. На осталом уобичајена артиљеријска борба.

Италијанске су трупе одбиле једну бугарску извидницу недалеко од Преспанског језера.

Француски коминике

Париз, 17. децембра.

На левој обали Мезе, после јаког бомбардовања, Немци су предузели један јак напад, на фронту више од три километра, на наше положаје западно од које 304 и источно од Морт-Ома.

Французи су ватром из разних оруђа сломили напад. Извесни одреди немачки успели су да продру у један француски ров јужно од Морт-ома. На осталом фронту претпрошла је ноћ прошла на миру.

Авијатика — Авијатичар Ерто оборио је свој шестнаести немачки аероплан. Јављају да су француски пилоти оборили тога дана четири немачка аероплана.

Париз, 17. децембра (доцније)

У области Кеневијера између Есна и Оазе француска је арти-

љерија рушила немачке организације. Француске су трупе потпуно продрле у немачке порушене ровове које су Немци свакуисали.

На левој обали Мезе Немци су јако бомбардовали у току јучерашњег дана француске положаје између Мезе и Авокура. Французи су зауставили на више места свог фронта немачке нападе са бомбама.

У току 15. децембра француски су аероплани бомбардовали авијатичарски логор у Гривоу, станицу Несл и разне радионице возне у Некирхену.

Италијански коминике

Рим, 17. дец.

Наше су трупе брзо одбиле непријатељске нападе на брдо које смо скоро заузели и области планине Фаига.

Непријатељски аероплани бацили су неколико бомба у долину Сугане не причинивши никакве штете.

Руски коминике

Петроград, 17. децембра

Наше су трупе одбиле непријатељске извиднице у области Садунувки. Непријатељ је наставио да бомбардује наше по-

ложаје у шуми Гојвалеву на граници Молдавије у долини реке Ојгузв... настава се.

Борба се местимачно води ради заузећа брда у области Сезмезо.

Румунски фронт. — Непријатељ је напао Румуније северно и јужно од реке Казине и источно од Свигела, и одбио их је на једну врсту на исток у области Кногелени и Гогомеру (30 и 15 врста северно од Румуније — Сега). Борба се наставља. Руско-румунске трупе одбиле су све нападе непријатељске на положаје на левој обали реке Румуније и положаје у правцу желез. вруге Рамнаку—Сераг—Волду. У току дана непријатељ је напао у правцу села Амаре, јужно од Волду. У вече је борба престала. Наше су трупе одбиле непријатељске нападе код села Фантести.

У Добруди, непријатељ је напао наше заштативце.

Енглески коминике

Лондон, 17. дец.

Прександр у вече један наш одред извршио је срећан напад на непријатељске линије источно од Ле Сара. Немачки су ровови јако разрушени од наше артиљерије. Непријатељ је извршио препад на наше положаје источно од Арманџијера, али није успео.

У току јучерашњег дана артиљерија је била доста јака с једне и друге стране нарочито на нашем фронту јужно од Анкра и у близини Берпа. И поред рђавог времена наши аероплани су доста припомогли операцијама. Један наш апарат се није вратио.

Над Галипољем

Лондон, 17. децембра.

Адмиралитет јавља, да је 13. децембра једна ескадрила хидроплана бомбардовала турске логоре Јалате (Галипољ) и постигла задовољавајуће резултате. Идућег дана друга ескадрила напала је и порушила мост Чикалдере, 18 миља ист. од Адане.

Америка и немачки одговор

Париз, 17. дец.

Из Њујорка телеграфску Хавасовој агенцији: Јавно америчко мишљење види у одговору немачке владе велику жељу немачког народа да се обустави рат. Међутим, то мишљење је непријатно друкуче, што одговор Немачке

садржи ниједан услов мира, и једну реч о циљевима рата централних држава. Тај одговор сма

тра се као рђав пријем предлога. Јавно америчко мишљење незадовољно је.

слати председнику Ваљев. Занат. Еснафа на адресу Милоју Николићу кројачу, обвезнику Санитет. Одељења Врховне Команде пошта бр. 999.

Г. Милан Тодоровић наредник Музике Краљеве Гарде 50 динара да се подели сиротним српским избеглицима за наступајући благи дан Божић.

и пратити са пажњом поступке непријатељеве у тренутку, кад он покушава да нас доведе у заблуду.

Голоас пише о томе: „Врло је велика разлика између Савезника и Немачке. Ми циљамо на будући мир. Он хоће одмах мир.“

Руси о предлозима мира
Петроград, 17. дец

Владимир Кругови и руски листови признају хумана осећања, која су изазвала предају швајцарске ноте руској влади, као и усле учешћене од Швајцарске ратних инвалидима

Новоје Време пише: „Швајцарска је поновила погрешку Америке. У својој жељи да се бар привремено обустави рат, федерална влада није чак покушала да разликује праве виновнике због проливања крви.“

Нова европска катастрофа постојала би могућа, кад би се ограничили на закључене мира потписом простих уговора, које би Немачка сматрала као парчад хартије. Немачка се мора спречити, да по својој вољи претвори Европу у огромно гробље.“

Из Обавештајног Биро-а Српског Црвеног Крста

Бранко Петровић редов из Свилајнца, болесник у Св. Абдалаху — Бизерт моли браћу Миодрага и Предрага Ристића, зета Илију Борђевића архивари и Михаила Ристића учитеља да му се одмах јаве.

Петар Јовановић моли да сваки ко зна што о његовом брату Димитрију Јовановићу војнику, да му јави на пошту број 711.

Никола Петровић редов — телеграфист да се јави Душану Лазаревићу медицинару на пошту број 315.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Друга Вилсонова нота.

Једна депеша из Вашингтона јавља да је председник Вилсон упутио другу ноту енглеској влади.

Ова нота не садржи ништа што може проузроковати неповерење Споразума јер она има за циљ да објасни прву америчку ноту.

Ово је објашњење потребно било због тога што су се аустријски и немачки листови нису колебали да тврде да је политика председника Вилсона у потпуној сагласности са политиком централних сила.

Грчке војске и источне војске. Наше предузете мере у Грчкој имају за основицу тај принцип.

Бедно стање у Аустрији.

Једна депеша из Женева јавља да се свакодневно дешавају манифестације у главним варошима Аустро-Угарске против цене животних намирница а у корист мира. Путници који долазе из Аустрије причају да је радничка класа у врло жалосном стању. Стотина убиства се десило од почетка новембра.

Скандинавске државе и мир

У Лондону круже вести да ће неутралне државе упути нову ноту Савезницима о миру.

И ако се званично демантује да је Шведска упутила Силама Споразума једну ноту, шведска штампа пени да није немогуће да шведска влада предузме такву акцију.

Највећи норвешки лист „Тиденстенг“ устаје против скандинавског корака у корист мира.

Француска мисија у Румунији.

Према вестима из Јаша, тамо се ускоро очекује долазак једне велике француске војне мисије састављене од 200 официра.

Пажња занатлијама.

Ваљевски Занатлијски Окружни Еснаф, позива све чланове занатлијских еснафа, ваљевског, убског, мioniчког, обреновачког и других из округа, као и њихове помоћнике, раднике, који се налазе на македонском војишту и Крфу као војни обвезници и избеглице, да му се јаве што пре са назначењем: Име и презиме; одакле је; занимање, је ли жењен; има ли деце и колико; је ли му ко од одраслих мушких и женских у радњи остао; има ли непокретног имања и шта; има ли извешћа да му радња ради или не.

Исто ово да другови и пријатељи јаве за све занатлије и занатлијске раднике, који су погинули, заробљени и помрли од почетка европског рата до данас а оставили су породице.

Ово се тиче шилања помочи породицама, с тога треба са горњим извештајем похитати и по-

Помен.

Лазар Ј. Марковић, даваће годишњи помен сутра, 18. окт. мес. у цркви св. Саве, свем почаштем оцу Јовану Ц. Марковићу трг. из Ужица.

Благодарност.

Приложиви Владаним Комесарима:

Г. Војин А. Бесарабић јак 30 драхми да се подели сиротним српским избеглицима на дан његове славе св. Николе.

Г. Риста Тановић чиновник из Бевђелије 20 драхми да се подели сиротним српским избеглицима

Г. Светозар Караџић резерв. арт. мајор 50 драхми за издржавање школе у избегличком логору за спомен своје сестрићу Милутину М. Михајловићу, рез. пеш. поручнику из Цење, који је погинуо 20. септ. т. г.

Г. Урош Миваћ ивжањерски мајор 50 драхми да се подели сиротној деци у избегличком логору на дан његове славе св. Николе.

Г. Тихомир Стефановић, коњички мајор 20 драхми да се на дан његове славе св. Николе да једној сиротној српској фамилији у избегл. логору а која слави св. Николу.

Г. Михајило Филиповић пеш. пуковник 20 дрн. зл. избеглачкој породици која слави светог Николу.

Г. Алекса Глашовић пеш. поручник 20 драхми да се подели на њаке избегличке школе на дан његове славе св. Николе.

Г. Милан Јачић индустр. члан Војне Задруге 100 дрн. да се о његовој слави св. Николе, подели њакима школе избеглачког логора, а за издржавање његових чланова породице који су живи и за повој душе члановима његове фамилије који су изгинули у овом рату.

Г. Живко Паутић трг. из Ниша 6 драхми да се подели српској сиротној деци у избеглич. логору на дан његове славе св. Николе.

Г. г. Музванги Краљеве Гарде 50 драхми да се подели сиротним српским избеглицима место венца своје погинулом другу Вучку Живковићу тамбурмаџару музици 7. пука.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Са нашег фронта

— Српски званичан новештај —

Солун, 17. децембра.

16. децембра пре сванућа покушало је једно јаче немачко одељење препад на наше ровове на левој обали Црне реке. Препад је одбијен нашом ватром; два тешко рањена Немца заробљена су. На осталом фронту ништа ново.

Немачки одговор

Париз, 17. децембра.

Хавасова Агенција саопштава: Коментаришући одговор централних држава на ноту председника Вилсона француски листови изјављују да она значи просту изјаву непримања.

Она потпуно прећуткује циљеве рата централних држава, што доказује да се ми налазимо пред једним немачким маневром који је г Бријан окарактерисао „простим ратничким актом.“

Одговор савезничких влада, после непријатељског предлога председника Вилсона од Немачке долази да се ми не плашимо да осветимо све наше циљеве у рату. Достао је тренутак, када, дајући при свем том задовољства Сједињеним Државама, ми морамо придати важности више енергичној акцији него речима.

Са болом у души извештавамо средњацима и пријатељима да се је наша племенита и добра

† ДЕСАНКА

коју је рат затекао у Семерици на лечењу и где су је варварски Мадари, после тромесечног мучења и мучења по тамницама, пустили да дође у Србију, где је повола потпала у ропство, преселила у вечност јануара месеца ове год. у Приштини и спаса душевних патњи, оставивши нас, своје меле и драге, да вечно оплакујемо њену горку судбину.

Ожалостени:
супруг Велимир Вељић, пуковник; сестре: Душа и Дара; браћа: Десанко, нест. кап., Милан, арт. кап., Миодраг војник и ост. родбина.

Неготино, да јаве на горњу адресу: је ли Живојан жив и где се сада налази. 1-3

— Светозару Недељковићу пошта XX. О страд. Пери нисам извештен где је сада. Јавио ми се ваш острвљ Милан о коме до данас немах појма. (вета

— Никола Рајковић коњаник трекепозивац, да јави своју адресу или дође да прими писмо у уредништву.

— Радосну Радвановићу, наредн. штаба, пошта 414, да се јави Димитрије Ерић пеш поручник из Крушевца.

— Луки С. Маричевићу, пошта 603, да се јави потпор. Радивоје Јанковић и редов Сима Јоцић, као и сваки ко шта о њима зна.

— Зорка Мих. Назаревића,

жана, поручника да јави своју адресу зету Влајку Радосављевићу наредн. пошта бр. 20.

ПОШТА За Србију

— Арсенију Анђелковићу Краљево. Новештај ваш примио сам. Здраво смо! Драгослав А. Анђелковић са Мијом и Јешом, број поште 216.

— Љуби Вилановићу Алекси нац. Димитрије Влакчевић, Ђорђе Новаковић здрави су одговор истим путем број поште 216.

— Божидар Бокић, капетан, пошта бр. 414, извештава своју жену Милу Б. Ђекић у Новом Пазару, да је се вратило из Француске здраво, да је Душко у Француској и моли за извештај о његовом здрављу као и да ли је примио у два маха послата јој новац.

САОПШТЕЊА

— Драга Д. Љубе Арсенијевића железничара, да се одмах јави Владаним Комесарима.

— Милија Ерић, рез. поручник, војна пошта бр. XX, моли г. Тодора Боробљана професора бив. у Крагујевцу и све остале познанике и пријатеље, који познају Живојана — Душка Марковића, рођеног у Горњем Милановцу, гимназију учио у Крагујевцу а учитељску школу у

ХАРТИЈА ЗА ПИСАЊЕ за трговце, администрацију, адвокате, нотарије — шпартана и нешпартана. Коверти, Упљажућа хартија;

ХАРТИЈА ШТАМПАРСКА за штампање књига и новина, бела и у боји, разне каквоће.

ХАРТИЈА ЗА ПАКОВАЊЕ свих каквоћа, величине и боје, за лакша и тежа паковања.

УЛИЦА ЛЕОНТИС СОФУ БР. 9

БРАЋА КОВО

СПРОТУ ОТОМАНСКЕ БАНКЕ

КАРТОН ОБИЧАН И ФИНИ за прављење кутија и за повез књига и протокола.

КАРТОН БРИСТОЛ бео и у боји за штампање поштомница у најразличитијим мустрама.

МАШИНЕ ШТАМПАРСКЕ и КЊИГОВЕЗАЧКЕ, СЛОВА, БОЈЕ новинарске и акциденц.

ЦЕНЕ ИСПОД СВАКЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ
21—60

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ

најбоље цигарете

„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0.50, 0.75 лепта и 1 драхме

Продају се свугде

Главна продаја у филијалу „Атлас“ кинески „Бела Кула“
ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—80
133—

СИНОВИ Г. А. ВРЕРА И К^О ЛТД.

СОЛУН

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:

Пошмантерије, чарапа, бижутерије, мерица, чинава, папрати, платна, мушета. Париских артикала, женске конфекције, гвожђарије и т. д.

— ЦЕНА УТВРЂЕНА —

Продаја на велико и на ситно по истој цени.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА

„НЕСТОС“

НАЈВЕЋА ПА ОРИГНТУ — 500 РАДНИКА

Специјалитети:

Нестос	Киви	Дви.	1.—
„	Глубиа	„	0.80
„	Јани	„	0.65
„	Афрос	„	0.50

108—

Најстарија и највећа радња у Солуну

нове помодне робе

МЕРКАДО ЈЕСИА

улица Венизелос бр. 31.

Приспеле су огромне количине МЕКИНТОША за господу и даме, за г. г. пешадарске и војничке официјере

„IMPERMEABLE“ енглески КВАЛИТЕТ ЕКСТРА

По цени које искључују сваку конкуренцију.

Велики избор женских палета-а од плиша, штофа и т. д. најелегантнијим крој по последњој париској моди.

Ове недеље приспели штофови за костиме, велике шарине од шевота, табарана и т. д.

ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ.

50—

ВЕЗУВИО

ВИНО ИЗ ВИНОГРАДА

са везувске лаве

— КЉУЧА КРВ КО ЈАВА —

ЦРНО И БЕЛО

у бурјадима и на крчму, у ма-
ташину Ираклијева улица бр. 7—
сокачањ.

Дрогерија Гуслар

ПРОДАЈА ВИНА

РАДЊА

М. ПОЛИЧЕВИЋ И КОМП.

гобила је велику количину та-
лејанских вина, као: Марсала,
барбарато, Везув и бело Де
паста. Продаја у флашама по
умереним ценама.

Материјал се извози на кеју
то франц. Генерал-Штаба. 77

Стовариште

израђеног дувана, цигара
и цигарета

Ј. БАСТОС

Чист Хава Екстра-Фина

Ставља на знање овој по-
штованој војној клијенти да
је француска чувена кућа Ј. Ба-
стос отворила стовариште ци-
гара и цигарета у белом паке-
тима, чиста Хава, нарочито
за гоноду официјере, као и у
плавим и ружичастим пакетима.

Стовариште се налази у ули-
ци Победе (Ники) Бр. 39.

Продаја искључиво само за
војничке савезничких армија.

Продаја на велико и на ситно.
24—30

О-В АЛЕКСАНДРИДЕС

специјалиста за унутарње
и зовне. — Управни болни-
це за заразне болести

Прима сваког дана од 11—12
уре и од 6—8 по подне у фран-
цуској апотеци ул. Франк бр. 85
— у згради француске болнице
— а од 2—4 по подне у своје
тану улица престола, наслед-
ника Ђорђа бр. 85 — упоредно
ул. са булеваром краља Констан-
тина

Петкожно убригавање Нео-
галварена као и новог фран-
цуског препарата „Galvi“ про-
тиву сифилиса 44—

Атинска Банка

има част известити публику, о-
фицире и војнике, као и српске
избеглице да је отворила језну
филијалу

у једној улици која чини угао са
Грчком Народном Банком, и
према улици Венизелос.

По споразуму са Министар-
ством Финансија Краљ. Србије,
ова филијала узела је на себе
свакодневне новцама његовим поро-
димама у Француској, Алжиру,
Гуинеју, Русији, Корзици у сва-
ма француским колонијама, у
Швајцарској, свима Савезничким
и неутралним земљама, као и у
славним провинцима Србије.

Филијала је узела на себе и
неке банке операције:

Куповање и продају стране
новоте, емисију кредитних па-
писа; налоге за исплате у свима
варошима Грчке, Европе и пре-
морских земља; берзанске на-
логе и исплате купона итд.

Сем тога, по налогу „Српског
Црвеног Крста“ пријавила је на
себе доношење новчаних пра-
вога који су му намењени.

СРПСКА РЕСТОРАЦИЈА ПРВОГА РЕДА

◆◆◆ БЕОГРАД ◆◆◆

Част нам је ставити до знања српској вој-
сци и српској публици, да смо у Солуну, морско
пристаниште — кеј, улица Ники 35, отворили

СРПСКУ РЕСТОРАЦИЈУ „БЕОГРАД“

где ће се кувати само српска јела првога реда,
јер смо за радњу узели Српкињу куварицу.

Потрудили смо се и набавили чиста природна
вина талијанска, француска и грчка а такође и
француски и грчки коњак.

Куваћемо чисту српску каву,

Препоручујући се српској војсци и публици,
молимо је за посету.

С особитим поштовањем,

Ђира Васић, трг. Београђанин
Васа Златаревић, ресторатор.

6—20

ГОСПОДО! Препоручујемо Вам да и даље пушите саме
цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

САЛОНИКА

КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН

Најбоље и најкусније цигарете и дуван свих врста.

Награђених првом највећом наградом на изложби
у Филаделфији.

НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА

Нарочито „Миролато“ и ДУВАН ЗА ЛУЛЕ. 64—90

Српско Трговачко Друштво А. Д.

из Београда.

— СОЛУН —

Улица Победе бр. 11, на кеју до београдског „Пате“ (средњег)

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове
Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију,
Швајцарску и све Савезничке државе.

Са положаја може новца да нам се упућује поштанским
унутрашњима у свима монетама.

Уз сваку пошиљку треба нам јавити тачну адресу коме
има новца да се уплати.

Прима новца на штедњу и чување.

Обавештења бесплатно. 64—

УПРАВА.

Најбоље и најкусније су

Улица Франи 31 64—2 Солун.

Нова Књижара

МЕШУЛАМ и МАТАРАСО

43 улица Велики Александар 43 — Солун.

Велико стовариште свију канцеларијских потреба. Про-
даја англо и детаљ.

Препоручује се свима надлештвима и канцеларијама

Цене најумереније. 64—2

ВЕЛИКОЈ МЕЊАЧКО-БАНКАРСКОЈ РАДЊИ

БАНКА САНТИЕЛА и С. СКАПЕ

Преко пута Тиринга — СОЛУН — ул. Венизелос 8.

Поверљиво ваше мењачке и банкарске послове, јер се
одликује својом солидном и квалитетном радњом.

Врши све банкарске послове у складу са по дневном
курсу. 86—